

MINISTERSEKRETÆREN

Kirkeudvalget
Christiansborg
1240 København K

København, den 30. november 2004

Dokumentnummer: 214170

Kirkeudvalget
KIU alm. del - Bilag 26
Offentlig

Kirkeministeren har bedt mig fremsende vedlagte udskrift af Rigsrevisionens beretning til statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2003 for så vidt angår Kirkeministeriets område, til fordeling blandt Kirkeudvalgets medlemmer.

Med venlig hilsen

Liselotte Hartman Schöbel

**Beretning til statsrevisorerne
om
revisionen af statsregnskabet
for 2003**

**November 2004
RB C602/04**

Rigsrevisionen

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Resumé	5
II. Indledning og erklæring.....	11
A. Lovgrundlag.....	11
B. Statsregnskabet	13
C. Metode	20
D. Erklæring.....	28
III. De enkelte ministerområder.....	29
A. Indledning	29
B. § 5. Statsministeriet.....	30
C. § 6. Udenrigsministeriet.....	34
D. § 7. Finansministeriet, herunder § 35. Generelle reserver, § 36. Pensionsvæsenet, § 37. Renter, § 40. Genudlån, § 41. Behold- ningsbevægelser mv. samt § 42. Afdrag på statsgælden (netto)...	50
E. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet.....	56
F. § 9. Skatteministeriet, herunder § 34. Arbejdsmarkedsfond og § 38. Skatter og afgifter	63
G. § 11. Justitsministeriet	68
H. § 12. Forsvarsministeriet.....	73
I. § 15. Socialministeriet	81
J. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet	88
K. § 17. Beskæftigelsesministeriet.....	95
L. § 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	102
M. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.....	107
N. § 20. Undervisningsministeriet	113
O. § 21. Kulturministeriet.....	125
P. § 22. Kirkeministeriet	138
Q. § 23. Miljøministeriet.....	153
R. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.....	156
S. § 28. Trafikministeriet	161
IV. Tværgående bidrag	174
A. Statens Lønssystem (SLS).....	174
B. Årsrapporter	192
C. Ministeriernes administration af statens refusioner til kommu- nerne.....	210
Bilag:	
1. Oversigt over bedømmelser, som de enkelte revisioner har givet anledning til for hver virksomhed.....	224

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2003

I. Resumé

Kap. II. Indledning og erklæring

1. Denne beretning om revisionen af statsregnskabet for 2003 afgives til statsrevisorerne efter rigsrevisorlovens § 17, stk. 1 (lovbekendtgørelse nr. 3 af 7. januar 1997). Det fremgår heraf, at rigsrevisor skal afstemme statsregnskabet med særregnskaberne og sammenholde bevillings- og regnskabs-tal.

2. Rigsrevisionen har revideret det af finansministeren af-lagte statsregnskab for finansåret 2003. Revisionen af stats-regnskabet er udført i overensstemmelse med rigsrevisorlo-vens §§ 3 og 17, stk. 1.

3. Drifts-, anlægs- og udlånsregnskabet for 2003 udviser et overskud på godt 12,4 mia. kr. Det er 0,5 mia. kr. mere end det budgetterede overskud på 11,9 mia. kr.

4. Rigsrevisionen har tilrettelagt og udført revisionen i over-ensstemmelse med God Offentlig Revisionsskik. Formålet med revisionen har været at opnå en begrundet overbevis-ning om, at statsregnskabet er rigtigt, og at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstem-melse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

5. Revisionen af statsregnskabet for 2003 har afdækket en række svagheder ved regnskabsforvaltningen samt fejl i regnskaberne for enkelte virksomheder. Svaghederne og fejl-lene har haft indflydelse på vurderingen af de enkelte mi-nisterområders og virksomheders regnskabsforvaltning og regnskaber, men har ikke haft en sådan karakter, at de har påvirket Rigsrevisionens samlede vurdering af statsregn-skabet for 2003.

6. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at statsregnskabet er rigtigt, og at dispositionerne generelt er i overensstemmel-

se med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

7. Rigsrevisionen betragter med denne beretning den finansielle revision af statsregnskabet for finansåret 2003 som afsluttet.

Kap. III. De enkelte ministerområder

8. Rigsrevisionens omtale af den udførte revision og resultaterne heraf er opdelt på ministerområder.

Første del af redegørelsen under de enkelte ministerområder er en kort beskrivelse af ministerområdet, revisionens dækningsgrader, Rigsrevisionens bedømmelse givet ved de enkelte revisioner samt Rigsrevisionens samlede vurdering af ministerområdets regnskabsforvaltning. Anden del er en omtale af resultaterne af de revisioner, som Rigsrevisionen har fundet anledning til at fremhæve på grund af deres principielle interesse eller beløbsmæssige størrelse.

9. Ved revisionen anvender Rigsrevisionen bedømmelser på en skala med 4 kategorier, der går fra "Ikke tilfredsstillende" til "Meget tilfredsstillende". Kriterierne for bedømmelsen er nærmere omtalt i kap. II.C.

Ved den afsluttende revision og bevillingskontrollen vurderer Rigsrevisionen alene, om revisionen giver anledning til bemærkninger. Skalaen anvendes derfor ikke ved disse 2 typer revisioner.

10. På baggrund af den udførte revision er det Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsforvaltningen samlet set var tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende på alle ministerområderne.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at regnskaberne for ministerområderne var rigtige, og at dispositionerne generelt var i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Rigsrevisionen konstaterede dog fejl i regnskaberne for enkelte virksomheder.

De enkelte revisioner under ministerområderne

11. Statsregnskabet for 2003 omfattede 18 ministerområder, der var opdelt i 189 virksomheder. Derudover revider-

rede Rigsrevisionen et antal virksomheder uden for statsregnskabet. Disse er selvejende institutioner, der modtager statsmidler fra tilskudskonti på finansloven.

Rigsrevisionen har for finansåret 2003 udført 183 afsluttende revisioner, foretaget bevillingskontrol for 1.302 hovedkonti på statsregnskabet og gennemført 253 andre finansielle revisioner.

Endvidere har Rigsrevisionen behandlet en række andre sager vedrørende finansåret 2003. Baggrunden for behandlingen kan være anmodninger fra statsrevisorerne eller Rigsrevisionens ønske om at undersøge en sag nærmere.

Rigsrevisionen tilkendegav i notat til statsrevisorerne af 19. marts 2004 at ville følge 9 sager fra statsrevisorerens beretning nr. 18/02 om revisionen af statsregnskabet for 2002 i beretningen vedrørende 2003, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2002, s. 339, pkt. 61. Sagerne er omtalt i pkt. 91, 95, 120, 192, 232, 245, 319, 322 og 328.

12. Af de 254 finansielle revisioner fik hovedparten bedømmelsen "Tilfredsstillende". Det drejede sig om 195 revisioner, svarende til 77 %.

Af de resterende revisioner fik 27 revisioner eller 11 % bedømmelsen "Meget tilfredsstillende". Halvdelen af disse revisioner vedrørte virksomhedernes løn- og personaleforvaltning.

Andre 27 revisioner fik bedømmelsen "Ikke helt tilfredsstillende". Hovedparten af disse revisioner var it-revisioner, hvor it-anvendelsens muligheder for at kunne understøtte aflæggelsen af et korrekt regnskab undersøges.

4 revisioner eller 2 % resulterede i bedømmelsen "Ikke tilfredsstillende".

13. I denne beretning er en række af de udførte revisioner omtalt. Alle revisioner, som resulterede i bedømmelsen "Meget tilfredsstillende", er fremhævet som eksempler på bedste praksis. Endvidere er de revisioner, som resulterede i bedømmelsen "Ikke tilfredsstillende" og hovedparten af revisionerne med bedømmelsen "Ikke helt tilfredsstillende" omtalt. Endvidere er omtalt 22 af de afsluttende revisioner, 15 bemærkninger fra bevillingskontrollen samt en række andre enkeltsager.

De udvalgte revisioner

14. Rigsrevisionen finder, at en række af de sager, der er omtalt under de enkelte ministerområder, er af særlig interesse. Nedenfor er kriterierne for udvælgelsen af disse sager beskrevet, hvorefter sagerne er anført.

- Revisioner med bedømmelsen "Meget tilfredsstillende" udvælges, hvis disse i særlig grad illustrerer de styrker, som Rigsrevisionen har konstateret ved regnskabsforvaltningen.
- Revisioner med bedømmelsen "Ikke helt tilfredsstillende" omtales, såfremt der i større virksomheder er konstateret grundlæggende og/eller vedvarende problemer med regnskabsaflæggelsen på driftsområdet, i tilskudsforvaltningen etc.
- Alle 4 revisioner med bedømmelsen "Ikke tilfredsstillende" er nævnt.
- Bemærkninger fra afsluttende revision medtages, hvis regnskabet indeholder væsentlige, helt åbenlyse fejl og mangler, eller hvis Rigsrevisionen på grund af mangelfulde bogholderimæssige afstemninger og kontroller ikke har mulighed for at vurdere, om virksomhedens regnskabsaflæggelse generelt er forsvarlig.
- Bemærkninger fra bevillingskontrollen nævnes, hvis der er tale om principielle forhold.
- Andre sager af særlig interesse.

Meget tilfredsstillende

- Revision i årets løb ved Rigsombudet på Færøerne, jf. pkt. 79
- Revision af Statsgældsforvaltningen og Den Sociale Pensionsfond udført af Nationalbankens revision, jf. pkt. 110
- Lønrevision ved Socialministeriets departement, Børnenævnet, Psykolognævnet og Institut for Pensions- og Ældrepolitik, jf. pkt. 182
- Tilskudsrevision ved Skov- og Naturstyrelsen, jf. pkt. 294.

Ikke helt tilfredsstillende

- Tilskudsrevision ved Udenrigstjenesten, jf. pkt. 94
- It-revision ved Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Handelshøjskolen i Århus og Danmarks Farmaceutiske Universitet, jf. pkt. 233
- Udvidet gennemgang af årsrapporterne for Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger samt IT- og Telestyrelsen, jf. pkt. 234
- Revision i årets løb og afsluttende revision ved Undervisningsministeriets departement, jf. pkt. 244
- It-revision ved Danmarks Fiskeriundersøgelser, jf. pkt. 310
- Lønrevision ved BornholmsTrafikken og Vejdirektoratet, jf. pkt. 325 og 326
- Bygge- og anlægsrevision af Banedanmarks anlægsprojekt "Ringbanen", jf. pkt. 329.

Ikke tilfredsstillende

- Revision i årets løb og afsluttende revision ved Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, jf. pkt. 97 og 98
- Revision i årets løb og afsluttende revision ved Ankestyrelsen, jf. pkt. 181
- It-revision ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, jf. pkt. 233
- Revision i årets løb ved Informationscenter for dansk kunsthåndværk (Danish Crafts), jf. pkt. 265.

Afsluttende revision

- Afsluttende revision og bevillingskontrol af Personalestyrelsen vedrørende § 36. Pensionsvæsenet, jf. pkt. 108
- Afsluttende revision af Konkurrencestyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Danmarks Statistik og Energistyrelsen, jf. pkt. 119
- Afsluttende revision af Det Danske Filminstitut samt Det Danske Filminstituts garanti for leasingkontrakt indgået af Det Danske Filmstudie, jf. pkt. 264.

Bevillingskontrol

- Bevillingskontrol, tilskudsrevision og afsluttende revision ved Udenrigsministeriet vedrørende tilsagn på tilskudsområder uden for udviklingsbistandens område, jf. pkt. 93
- Bevillingskontrol af Undervisningsministeriets departement, jf. pkt. 245 og 246
- Bevillingskontrol af § 21.21.47. Kunstrådet under Kunststyrelsen, jf. pkt. 262.

Andre sager

- Statistisk stikprøverevision af driftsindtægter og driftsudgifter ekskl. løn på Beskæftigelsesministeriets område, jf. pkt. 204
- Revision af Arbejdsformidlingen (intern revision), jf. pkt. 210-212
- Gennemgang af folkekirkens Fællesfonds regnskab, jf. pkt. 278
- Kirkeministeriets udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse til pressesekretær, jf. pkt. 279
- Kirkeministeriets oprykning af 6 præster i 2004, jf. pkt. 280-286
- Banedanmarks styring af økonomi og produktion, jf. pkt. 328.

Kap. IV. Tværgående emner

15. Rigsrevisionen har gennemført følgende 3 tværgående undersøgelser:

- Statens Lønssystem (SLS), jf. pkt. 330-360
- Årsrapporter, jf. pkt. 361-397
- Ministeriernes administration af statens refusioner til kommunerne, jf. pkt. 398-424.

II. Indledning og erklæring

A. Lovgrundlag

16. Denne beretning om revisionen af statsregnskabet for 2003 afgives til statsrevisorerne efter rigsrevisorlovens § 17, stk. 1 (lovbekendtgørelse nr. 3 af 7. januar 1997). Det fremgår heraf, at rigsrevisor skal afstemme statsregnskabet med særregnskaberne og sammenholde bevillings- og regnskabstal.

17. Finansministeren har i overensstemmelse med grundlovens § 47, stk. 1, og lov nr. 131 af 28. marts 1984 om statens regnskabsvæsen mv. (statsregnskabsloven), § 1, stk. 1, den 15. april 2004 forelagt statsregnskabet for finansåret 2003 for Folketinget.

18. Statsregnskabet skal i sin opstilling følge det pågældende års finans- og tillægsbevillingslove og skal omfatte samtlige statens indtægter og udgifter i det forløbne finansår samt statens aktiver og passiver og bevægelserne heri i årets løb.

19. Finansministeriet fastsætter regler om statens regnskabsvæsen. Dette er sket ved bekendtgørelse nr. 188 af 18. marts 2001 om statens regnskabsvæsen mv. (statsregnskabsbekendtgørelsen).

Regnskabsvæsenet skal bidrage til en effektiv økonomiforvaltning på alle niveauer i statsforvaltningen. Gennem regnskabsvæsenet skal tilvejebringes de fornødne oplysninger til brug for den løbende interne regnskabsopfølgning, den periodiske regnskabsaflægning samt den årlige udfærdigelse af statsregnskabet. Endvidere skal regnskabsvæsenet bidrage til udarbejdelsen af årsrapporterne.

Ministeriernes departementer tilrettelægger regnskabsvæsenet inden for deres områder, fører kontrol med overholdelsen af reglerne for regnskabsvæsenet og sikrer tilvejebringelsen af de nævnte oplysninger.

Ved årsafslutningen godkender virksomhederne deres årsregnskab over for departementerne. En virksomhed er betegnelsen for en forvaltningsenhed inden for et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssig ansvarlig for en eller flere hovedkonti på bevillingslovene.

Departementerne godkender ministeransvarsområderegnskabet (særregnskabet) over for Økonomistyrelsen.

Som led i regnskabsgodkendelsen skal der føres kontrol med, om forbruget af givne bevillinger samt aktiver og passiver er opgjort korrekt. Herunder vurderes det, om forbruget af bevillingerne forekommer rimeligt under hensyntagen til aktiviteterne i den forløbne periode, og om aktiver og passiver har en rimelig størrelse.

Selvejende institutioner mv. skal, hvis de er omfattet af statsregnskabslovens § 2, stk. 2, som minimum over for tilskudsydende statsinstitution udarbejde et årsregnskab bestående af en balance, en resultatopgørelse, en redegørelse for anvendt regnskabspraksis, en opgørelse over bevægelserne i egenkapitalen samt noter.

20. Rigsrevisionen reviderer statsregnskabet i overensstemmelse med rigsrevisorlovens §§ 3 og 17, stk. 1. Rigsrevisionen reviderer dog ikke statsregnskabet § 3. Folketinget, da Folketingets regnskab revideres ved foranstaltning af Folketingets Præsidium, jf. rigsrevisorlovens § 2, stk. 4.

21. De enkelte afsnit i denne beretning har i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 17, stk. 3, i udkast været forelagt for de relevante ministerier, og ministeriernes bemærkninger er i videst muligt omfang indarbejdet i beretningen.

B. Statsregnskabet

22. Statsregnskabet er sammensat af 3 særskilte regnskaber: Driftsudgiftsregnskabet, anlægsregnskabet og indtægtsregnskabet. Herudover indeholder statsregnskabet en balance med aktiver og passiver.

Statsregnskabets hovedtal for 2003 er gengivet i tabel 1 og 2.

23. Ministeransvarsområderegnskaberne (særregnskaberne) fremkommer ved en edb-teknisk overførsel af regnskabsdata fra virksomhedernes lokale økonomisystemer, som fx Navision Stat, til Statens Centrale Regnskabssystem (SCR). Ministerierne godkender kvartalsvis ministeransvarsområderegnskaberne og kontrollerer i den forbindelse bl.a., at der er overensstemmelse mellem de lokale systemer og SCR. Ministerierne afgiver endvidere en regnskabserklæring vedrørende det afsluttende regnskab (årsregnskabet), hvor ministeriet erklærer, at regnskabet efter ministeriets opfattelse er udarbejdet på baggrund af statsregnskabsbekendtgørelsens bestemmelser.

Rigsrevisionen kontrollerer i forbindelse med produktet "Revision i årets løb", at der er overensstemmelse mellem virksomhedernes lokale økonomisystemer og SCR, og at virksomhederne løbende foretager denne afstemning.

24. Statsregnskabet genereres fra statens budgetsytem. De regnskabsmæssige ultimosaldi for indtægter og udgifter samt data vedrørende bevillingsafregning overføres edb-teknisk fra SCR til statens budgetsytem, mens statens status med tilhørende specifikation manuelt opstilles ud fra saldiene på beholdningskontiene i SCR, hvorefter disse opstillinger overføres til statens budgetsytem. Regnskabs-tallene til såvel statsregnskabet som særregnskaberne stammer fra de samme registreringer i SCR.

25. For at sikre at de af ministerierne godkendte særregnskaber stemmer med statsregnskabet, foretager Finansministeriet (Økonomistyrelsen) en manuel afstemning af særregnskaberne med et rapportudtræk fra statens budgetsytem.

Dette gøres ved at afstemme udgifter og indtægter på hovedkontoniveau. Til afstemning af beholdninger udtræk-

kes data fra SCR, som ligeledes sammenholdes med særregnskaberne.

26. Rigsrevisionen har i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 17, stk. 1, afstemt statsregnskabet med særregnskaberne.

Rigsrevisionen har

- gennemgået Økonomistyrelsens afstemninger mellem statsregnskabet og særregnskaberne af udgifter og indtægter samt beholdninger
- foretaget en afstemning mellem hovedoversigten i det trykte statsregnskab og SCR.

Endvidere har Rigsrevisionen sammenholdt bevillings- og regnskabstal i forbindelse med udførelsen af produktet "Bevillingskontrol".

27. **Tabel 1** viser drifts-, anlægs- og udlånsregnskabet (DAU) for 2003 sammenholdt med bevillingen specificeret på finanslovparagraffer.

Tabel 1. Drifts-, anlægs- og udlånsregnskabet for 2003

	Bevilling			Regnskab		
	Driftsregnskab		Anlægsregnskab	Driftsregnskab		Anlægsregnskab
	Udgift	Indtægt		Udgift	Indtægt	
— Mio. kr. —						
§ 1. Dronningen	58,5			58,1		
§ 2. Medlemmer af det kongelige hus....	7,9			7,9		
§ 3. Folketinget	788,3			763,4		
§ 5. Statsministeriet.....	124,2			123,3		
§ 6. Udenrigsministeriet	12.518,9	80,0	10,0	12.478,9	79,8	+3,4
§ 7. Finansministeriet.....	2.606,8	1.825,8	111,4	2.567,4	1.819,2	+86,8
§ 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet....	5.579,9	3.372,1		4.047,2	3.330,2	0,0
§ 9. Skatteministeriet.....	3.620,3	125,3		3.619,2	113,4	
§ 11. Justitsministeriet.....	10.540,7	2.706,8	263,1	10.682,6	2.431,0	190,6
§ 12. Forsvarsministeriet.....	18.035,3	25,7	964,3	17.744,0	26,7	1.006,2
§ 15. Socialministeriet.....	96.358,6	32,0		96.866,2	17,0	
§ 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet .	39.997,2	9,8	+4,6	38.760,5	11,1	44,3
§ 17. Beskæftigelsesministeriet.....	83.217,6	+133,6		85.541,6	+125,6	
§ 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	5.299,9		10,0	4.923,5		26,6
§ 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	12.412,9	285,0	68,9	12.001,7	285,0	31,9
§ 20. Undervisningsministeriet	29.845,1	30,8	24,2	29.636,8	22,8	+8,8
§ 21. Kulturministeriet	4.006,9	76,5	63,3	3.917,2	76,5	101,6
§ 22. Kirkeministeriet.....	436,5		13,4	432,8		13,4
§ 23. Miljøministeriet	2.002,7	36,0	45,1	1.745,0	39,2	47,0
§ 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	2.969,5		+22,5	2.741,3	0,3	+42,2
§ 28. Trafikministeriet.....	8.235,2	729,4	2.694,9	8.355,2	730,4	2.582,0
§ 34. Arbejdsmarkedsfond		81.373,0			79.921,3	
§ 35. Generelle reserver	4.970,0			4.971,8		
§ 36. Pensionsvæsenet.....	11.460,4			11.723,2		
I alt.....	355.093,3	90.574,6	4.241,5	353.708,6	88.778,1	3.902,4
§ 37. Renter	42.005,1	7.731,5	+36,1	41.452,1	8.842,6	+36,0
§ 38. Skatter og afgifter.....	26.001,6	340.869,0		25.466,1	339.311,9	
I alt.....	423.100,0	439.175,1	4.205,4	420.626,7	436.932,6	3.866,4
Overskud		16.075,1	+4.205,4		16.305,9	+3.866,4
Drifts-, anlægs- og udlånsregnskab (DAU).....		11.869,7			12.439,5	
§ 40. Genudlån	13.368,8			752,1		
§ 41. Beholdningsbevægelser.....		+7.573,4			+4.790,8	
§ 42. Afdrag på statsgælden (netto).....	+9.962,2			6.896,6		
Total	3.406,6	4.296,3	889,7	7.648,7	7.648,7	

28. Det fremgår af tabel 1, at drifts-, anlægs- og udlånsregnskabet for 2003 udviser et overskud på godt 12,4 mia. kr. Dette er 0,5 mia. kr. mere end det budgetterede overskud på 11,9 mia. kr.

Driftsudgiftsregnskabet udviser et mindreforbrug på knap 2,5 mia. kr. i forhold til de bevilgede udgifter på i alt 423,1 mia. kr.

Under indtægtsregnskabet er der mindreindtægter på godt 2,2 mia. kr. i forhold til de forventede indtægter på 439,2 mia. kr.

Anlægsregnskabet udviser et mindreforbrug på godt 0,3 mia. kr. i forhold til bevillingen på 4,2 mia. kr.

29. På driftsudgiftsregnskabet er afvigelsen på 2,5 mia. kr. sammensat af såvel merforbrug som mindreforbrug. De væsentligste afvigelser kan henføres til Økonomi- og Erhvervsministeriet med et mindreforbrug på 1,5 mia. kr., Indenrigs- og Sundhedsministeriet med et mindreforbrug på 1,2 mia. kr. samt Beskæftigelsesministeriet med et merforbrug på 2,3 mia. kr.

Mindreforbruget på Økonomi- og Erhvervsministeriets område skyldes hovedsageligt mindreudgifter og merindtægter vedrørende driftsstøtte til visse skibstyper på 0,7 mia. kr. (netto) og merindtægter fra Landsbyggefonden på 0,8 mia. kr.

Mindreforbruget på Indenrigs- og Sundhedsministeriets område stammer primært fra mindreudgifter til udligning af kommunernes og amtskommunernes udgifter til moms.

Merforbruget på Beskæftigelsesministeriets område skyldes hovedsageligt merudgifter på 3,8 mia. kr. til dagpenge og efterløn samt mindreudgifter på 2,2 mia. kr. til aktiv arbejdsmarkedspolitik.

30. For så vidt angår indtægtsregnskabet kan mindreindtægten på 2,2 mia. kr. især henføres til, at indtægterne fra "Skatter og afgifter" blev 1,6 mia. kr. mindre end budgetteret.

31. Afvigelsen på 0,3 mia. kr. på anlægsregnskabet kan primært henføres til Finansministeriet med et mindreforbrug på 0,2 mia. kr. og Trafikministeriet med et mindreforbrug på 0,1 mia. kr.

Mindreforbruget på Finansministeriets område er primært begrundet i merindtægter fra Slots- og Ejendomsstyrelsen – kontorejendomme. Mindreforbruget på Trafikministeriets områder stammer hovedsageligt fra mindreudgifter til anlæg af hovedlandeveje mv.

32. Tabel 2 viser statens balance pr. ultimo 2003.

Tabel 2. Statens balance ultimo 2003

	Primo 2003	Ultimo 2003	Nettotilgang
	— Mio. kr. —		
AKTIVER			
Anlægsaktiver:			
Ejendomme og anlæg.....	96.901,4	103.019,9	6.118,5
Udlån og tilgodehavender.....	126.251,1	126.505,9	254,8
Værdipapirer.....	20.095,5	23.456,3	3.360,8
Emissionskurstab mv., statslån mv.	4,5	+3.266,7	+3.271,2
	243.252,5	249.715,4	6.462,9
Omsætningsaktiver:			
Driftsaktiver.....	246,1	233,9	+12,2
Lagerbeholdninger.....	98,1	149,7	51,6
Debitorer.....	106.232,7	121.216,2	14.983,5
Mellemværender med Danmarks Nationalbank .	45.952,3	40.451,1	+5.501,2
Likvidbeholdninger.....	2.119,8	+4.166,5	+6.286,3
	154.649,0	157.884,4	3.235,4
Andre aktiver:			
Aktiver for særlige fonde.....	147.746,3	147.940,9	194,6
	147.746,3	147.940,9	194,6
Aktiver i alt.....	545.647,8	555.540,7	9.892,9
PASSIVER			
Egenkapital:			
Balancekonto.....	+461.901,7	+445.303,3	16.598,4
Opskrivningshenlæggelser, værdipapirer.....	-	3.017,9	3.017,9
	+461.901,7	+442.285,4	19.616,3
Langfristet gæld:			
Indenlandsk statsgæld.....	561.509,4	543.605,7	+17.903,7
Udenlandsk statsgæld.....	83.729,4	83.904,9	175,5
Prioritetsgæld.....	29,9	30,6	0,7
Anden langfristet gæld.....	35.069,0	36.201,2	1.132,2
Donationer.....	34,2	30,5	+3,7
	680.372,0	663.772,9	+16.599,0
Kortfristet gæld:			
Indenlandsk statsgæld.....	63.404,0	67.347,0	3.943,0
Udenlandsk statsgæld.....	0,7	+2,0	+2,7
Periodiserede renter på statsgælden.....	9.258,6	6.699,8	+2.558,8
Afgivne tilsagn.....	75.269,1	74.020,8	+1.248,3
Mellemregning med særlige fonde.....	407,6	246,2	+161,4
Anden kortfristet gæld (kreditorer).....	30.943,3	37.663,4	6.720,1
Feriepengeforpligtelser mv.	147,8	137,1	+10,7
	179.431,2	186.112,3	6.681,1
Andre passiver:			
Kapitaler for særlige fonde.....	147.746,3	147.940,9	194,6
	147.746,3	147.940,9	194,6
Passiver i alt.....	545.647,8	555.540,7	9.892,9

33. Primobeholdningen for 2003 er i forhold til ultimobeholdningen for 2002 i alt korrigeret med netto 12,7 mia. kr.

Forsøgsordningen med omkostningsbaserede regnskaber medførte en positiv primoregulering af balancekontoen på i alt 15,2 mia. kr. Primoreguleringerne omfattede reguleringer på 0,5 mia. kr. vedrørende "Ejendomme og anlæg" samt 14,9 mia. kr. vedrørende "Værdipapirer" (opskrivning af aktier i statslige aktieselskaber mv.). Samtidig blev passiverne forøget med 0,2 mia. kr. vedrørende "Donationer" og "Feriepengeforpligtelser mv."

Forsøgsordningen med omkostningsbaserede regnskaber indebærer, at institutionerne skal opføre sine aktiver og forpligtelser til den værdi, disse har for institutionen. Hidtil har disse i statens status fortrinsvis været optaget til det beløb, der oprindeligt var investeret. Forsøgsordningen medfører desuden, at en række forpligtelser, der hidtil ikke er medtaget i statens status, nu medtages. Det drejer sig fx om hensættelser til feriepenge og udtrykker den forpligtelse, som institutionen har over for de medarbejdere, der får udbetalt løn under deres ferie.

Primoreguleringer, som ikke er en konsekvens af forsøgsordningen med omkostningsbaserede regnskaber, vedrørte hovedsageligt "Ejendomme og anlæg" og bestod af en tilbageførsel på 3,3 mia. kr. af en primoværdiregulering foretaget af Vejdirektoratet i 2002 samt en forøgelse på 0,4 mia. kr. primært vedrørende Slots- og Ejendomsstyrelsen.

34. Det fremgår af tabel 2, at statens aktiver og passiver er steget med 9,9 mia. kr. fra primo 2003 til ultimo 2003.

35. Stigningen i aktiverne er primært sammensat af stigninger på "Ejendomme og anlæg" på 6,1 mia. kr., "Værdipapirer" 3,4 mia. kr. og "Debitorer" på 15 mia. kr. samt fald i "Emissionskurstab mv., statslån mv." på 3,3 mia. kr., "Mellemværender med Danmarks Nationalbank" på 5,5 mia. kr. og "Likvidbeholdninger" på 6,3 mia. kr.

Stigningen vedrørende "Ejendomme og anlæg" fordeler sig på Vejdirektoratets anlægsaktiver med 3,9 mia. kr., Banestyrelsens baneanlæg med 1,1 mia. kr. samt forsvarets bygninger og transportmateriel med henholdsvis 0,4 og 0,6 mia. kr.

Stigningen vedrørende "Debitorer" fordeler sig på Beskæftigelsesministeriet med 18,3 mia. kr., Finansministeriet med 4,7 mia. kr. samt Økonomi- og Erhvervsministeriet med 3,6 mia. kr. Modsat fragår en regulering på 11,2 mia. kr. vedrørende Skatteministeriet, der skyldes korrektion af en manglende udligning af en mellemregning ultimo 2002. Stigningen vedrørende Beskæftigelsesministeriet skyldes, at Arbejdsmarkedsstyrelsen i supplementsperioden 2003 modtog refusion af et udlæg fra Arbejdsdirektoratet. Stigningen vedrørende Finansministeriet vedrører primært manglende udligninger af en række posteringer i Personalestyrelsen. Både stigningerne i Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet påvirker kreditorerne ("Anden kortfristet gæld") med tilsvarende beløb. Såfremt beløbene havde været udlignet, ville både debitorer og kreditorer have været tilsvarende mindre. Den manglende udligning har således ikke driftsmæssige konsekvenser for statsregnskabet.

Stigningen i "Værdipapirer" på 3,4 mia. kr. vedrører primært opskrivningen af årets overskud i statslige aktieselskaber som følge af ændret regnskabsprincip i forbindelse med forsøgsordningen med omkostningsbaserede regnskaber. Denne opskrivning påvirker ligeledes posten "Opskrivningshenlæggelser, værdipapirer" under "Egenkapital".

Faldet vedrørende "Emissionskurstab mv., statslån mv." skyldes, at statsobligationer ofte sælges til en kurs over pari, hvilket medfører, at det samlede emissionskurstab nu udgør en gevinst.

Faldet i "Likvidbeholdninger" skyldes hovedsageligt en bogholderiteknisk udligning af de positive udeståender, som kommuner og amter har i Statens Koncern Betalingssystem.

36. Ændringerne i passiverne vedrører hovedsageligt forbedringer på "Egenkapitalen" på 19,6 mia. kr., stigning på "Anden kortfristet gæld (kreditorer)" på 6,7 mia. kr. samt et fald i "Indenlandsk statsgæld" på i alt 14 mia. kr.

C. Metode

37. Rigsrevisionen efterprøver i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 3, om regnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere foretages en vurdering af, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

38. Rigsrevisionen gennemgår i overensstemmelse med rigsrevisorlovens §§ 4 og 5 tillige regnskaberne fra en række tilskudsmodtagende institutioner, fonde mv. samt regnskaber fra amtskommuner og kommuner vedrørende virksomhed og aktiviteter, for hvilken der skal ske afregning over for staten.

Ved gennemgangen af regnskaberne bliver navnlig påset, at regnskaberne er underkastet betryggende revision, at vilkårene for tilskud mv. er opfyldt, at midlerne er anvendt i overensstemmelse med givne bestemmelser, og at der i øvrigt er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af midlerne, jf. rigsrevisorlovens § 6.

39. De interne revisioner, der er etableret i henhold til rigsrevisorlovens § 9, reviderer ca. $\frac{1}{6}$ af driftsudgiftsregnskabet, $\frac{3}{4}$ af indtægtsregnskabet og $\frac{1}{2}$ af anlægsregnskabet. Derudover reviderer de interne revisioner en række selvejende institutioner, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

Rigsrevisionen baserer således en del af revisionen på samarbejde og tilsyn med interne revisioner og påser herunder, at principperne for God Offentlig Revisionsskik bliver fulgt af de interne revisioner.

Det er Rigsrevisionen, der har ansvaret for revisionen også i de tilfælde, hvor der er indgået aftaler i henhold til rigsrevisorlovens § 9.

40. Vejledningen om God Offentlig Revisionsskik fra november 1998 præciserer forudsætninger og indhold af begrebet God Offentlig Revisionsskik. Hensigten med vejledningen er at fastlægge en norm for revisorers arbejde, så der er klarhed hos alle implicerede parter – ministerier,

institutioner, borgere og revisorer – med hensyn til, hvad begrebet dækker.

Revisionsopgaven under God Offentlig Revisionskik er i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 3 defineret som både finansiel revision og forvaltningsrevision. Vejledningen beskriver målsætning, planlægning, gennemførelse af revisionen, samt hvordan og hvorledes revisor rapporterer om den udførte revision og resultaterne heraf.

God Offentlig Revisionskik udtrykker forudsætningerne og betingelserne for udførelsen og indholdet af revision af statsregnskabet, offentlige institutioner mv. eller regnskaber for institutioner og virksomheder, hvor staten har ydet tilskud, garanti m.m.

Vejledningen kan ses på www.rigsrevisionen.dk.

41. Revisionen er gennemført i overensstemmelse med God Offentlig Revisionskik som finansiel revision og forvaltningsrevision.

Ved forvaltningsrevisionen undersøger Rigsrevisionen, om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de bevilgede midler. I praksis omfatter forvaltningsrevisionen sparsommelighed, produktivitet, effektivitet og økonomistyring. Forvaltningsrevisionen udføres primært i forbindelse med større undersøgelser, men indgår tillige ved den finansielle revision, bevillingskontrollen og de tværgående undersøgelser, som er omtalt i kap. IV i denne beretning.

42. Rigsrevisionen anvender 4 kategorier af bedømmelser ved den finansielle revision og de tværgående undersøgelser:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende.

43. Bedømmelserne foretages med udgangspunkt i væsentlighed og risiko på 2 forskellige niveauer:

- Virksomhed
- Ministerområde.

44. Den finansielle revision udføres gennem en række forskellige revisionsprodukter. Hvert revisionsprodukt består af en række forretningsområder. Fx består revisionsproduktet "Revision i årets løb" bl.a. af forretningsområderne "Forvaltning af udgifter", "Forvaltning af indtægter" og "Regnskabsmæssig registrering".

For hvert forretningsområde har Rigsrevisionen opstillet en række standarder for forvaltningen. En standard for forretningsområdet "Forvaltning af udgifter" er fx dokumentation i forbindelse med indkøb.

Rigsrevisionen undersøger, i hvilket omfang virksomheden har levet op til disse standarder. Standarderne indgår med forskellig vægt i den samlede bedømmelse, og der tages endvidere hensyn til, om den enkelte standard er særlig vigtig i relation til den konkrete virksomhed. Ved produktet "Revision i årets løb" vægtes standarden for forretningsområdet "Administration af betalingsforretninger" eksempelvis særlig højt i virksomheder med store likvide beholdninger og bevægelser, mens standarden for forretningsområdet "Administration af indtægter" vægtes lavt, hvis virksomheden kun har beskedne indbetalinger.

På grundlag af en sammenvejning af virksomhedens opgavevaretagelse i relation til de enkelte forretningsområder med tilhørende standarder foretager Rigsrevisionen en samlet bedømmelse af virksomheden i relation til produktet.

45. Hvis bedømmelsen "Meget tilfredsstillende" gives, har virksomheden opfyldt alle væsentlige standarder, og der er alene basis for mindre forbedringer af ordensmæssig karakter.

Ved bedømmelsen "Tilfredsstillende" har virksomheden opfyldt hovedparten af de væsentlige standarder, men der er enkelte områder, hvor der er basis for forbedringer.

Bedømmelsen "Ikke helt tilfredsstillende" gives, hvis virksomheden ikke har opfyldt flere af de væsentlige standarder. Der bør foretages forbedringer.

Hvis bedømmelsen "Ikke tilfredsstillende" gives, har virksomheden ikke opfyldt hovedparten af de væsentligste standarder. Der skal snarest foretages forbedringer.

46. Rigsrevisionen foretager en samlet vurdering af de enkelte ministerområders regnskabsforvaltning. Vurderingen af ministerområderne bygger på en sammenvejning af revi-

sionsresultaterne fra den finansielle revision, bevillingskontrollen, de tværgående undersøgelser og eventuelle større undersøgelser, der vedrører regnskabsaflæggelsen for 2003. Ved vurderingen tages der hensyn til de reviderede områders væsentlighed i forhold til det samlede ministerområde.

Rigsrevisionen vurderer endvidere, om regnskabet for ministerområdet samlet set er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Finansiel revision og bevillingskontrol

47. Det overordnede formål med den finansielle revision og bevillingskontrollen er at få en begrundet overbevisning om, at statsregnskabet er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, og at bevillingerne er overholdt. Da statsregnskabet udgøres af en række virksomheders regnskaber, bygger den begrundede overbevisning på kvaliteten af mange enkeltvirksomheders regnskaber og interne kontroller.

Revisionen udføres med udgangspunkt i væsentlighed og risiko. Rigsrevisionen søger ved den stikprøvevis udvælgelse af virksomheder til revision at opnå den bedst mulige dækning af statsregnskabet.

48. Rigsrevisionen anvender systemanalytisk revision som det overordnede revisionsprincip. Herudover anvender Rigsrevisionen substansrevision.

Systemanalytisk revision har til formål at konstatere, om der i virksomheden er etableret en række hensigtsmæssige forretningsgange og interne kontroller. Dette undersøges bl.a. ved interview. Ved stikprøvevis gennemgang af bilag undersøges, om forretningsgangene og de interne kontroller har virket i den reviderede periode. Dette kontrolleres ved gennemgang af bilagenes beløb, kontering, attestation/godkendelse samt eventuelle underliggende kontrakter mv. Den systemanalytiske revision omfatter således også elementer af substansrevision.

Hvis Rigsrevisionen vurderer, at virksomhedens forretningsgange og interne kontroller ikke fungerer hensigtsmæssigt, foretager Rigsrevisionen ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko yderligere revision, fx i form af substansrevision med gennemgang af et større antal bilag.

Formålet med substansrevision er at verificere indholdet af konkrete regnskabsposter og/eller enkeltbilag og at vurdere, om dispositionerne har været i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

49. Rigsrevisionen har for statsregnskabet 2003 som supplement til revisionen af de enkelte virksomheder udført statistisk stikprøverevision på 8 samlede ministerområder.

På 3 ministerområder er der udført stikprøverevision vedrørende lønudgifter. Revisionen har omfattet alle lønninger på standardkonto 11. Løn, som er anvist over SCL/SLS eller Forsvarsministeriets Lønssystem. Forsvarsministeriet, Undervisningsministeriet og Kulturministeriet har været omfattet af revisionen.

På 5 ministerområder er der udført stikprøverevision vedrørende alle øvrige driftsudgifter og indtægter (dvs. standardkontiene 14-29). Det drejer sig om Økonomi- og Erhvervsministeriet, Justitsministeriet, Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

De statistiske stikprøver omfattede ca. 150 regnskabsposter pr. ministerium. Posteringsene blev ved revisionen undersøgt for beløbsmæssige fejl. Beløbsmæssige fejl optræder, hvis det bogførte beløb afviger fra det korrekte beløb.

Resultaterne af stikprøverevisionerne for de enkelte ministerområder har sammen med resultatet af den øvrige revision dannet baggrund for Rigsrevisionens erklæring om ministerområdets regnskab.

I kap. III er resultatet af stikprøverevisionerne nærmere beskrevet under hvert af de 8 ministerområder.

50. Revisionen udføres gennem en række forskellige revisionsprodukter. Visse revisionsprodukter udføres hvert år, mens andre produkter udføres med større mellemrum i henhold til en planlagt turnus og på grundlag af en vurdering af væsentlighed og risiko.

Revisionen vedrørende statsregnskabet for 2003 blev udført gennem 11 revisionsprodukter, hvis formål fremgår af nedenstående korte beskrivelse.

Revision i årets løb

51. Formålet med revision i årets løb er at vurdere, om regnskabsaflæggelsen er rigtig. Det undersøges, om forretningsgange og interne kontroller opfylder de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning og dermed medvirker til at sikre regnskabet's rigtighed. Med udgangspunkt i en stikprøvevis gennemgang af bilag undersøges det tillige, om dispositionerne er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Tilsyn med interne revisioner

52. Tilsyn med interne revisioner har til formål at efterprøve, om Rigsrevisionen kan basere sin revision på den interne revisions arbejde, herunder at føre tilsyn med, at den interne revision løser og har mulighed for at løse opgaverne som forudsat i den indgåede § 9-aftale.

Lønrevision

53. Lønrevision har til formål at vurdere, om regnskabet er rigtigt på lønområdet, herunder om forretningsgange og interne kontroller medvirker til at sikre, at reglerne for disponering, godkendelse, beregning og registrering overholdes.

Tilskudsrevision

54. Formålet med tilskudsrevision er at efterprøve, om tilskudsyders regnskab på tilskudsområdet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af tilskudsyders regnskabsaflæggelse, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Det vurderes desuden, om tilskudsyder i nødvendigt omfang har opstillet mål og resultatkrav til den tilskudsfinansierede virksomhed, og om tilskudsyder følger op på, om tilskudsmodtager lever op til disse mål og resultatkrav. Endelig undersøges det, om tilskudsyder påser, at tilskudsmodtagers regnskab er undergivet betryggende revision, at vilkårene for ydelse af tilskud er opfyldt, at tilskudsmodtager har anvendt midlerne til det formål, de er givet til, og at tilskudsmodtager har taget skyldige økonomiske hensyn ved anvendelsen af tilskudsmidlerne.

It-revision

55. Formålet med it-revision er at undersøge, om it-anvendelsen kan understøtte aflæggelsen af et korrekt regnskab. Det vurderes bl.a., om it-kontrollerne kan sikre, at virksomheden har den nødvendige system-, data- og driftssikkerhed.

Bygge- og anlægsrevision

56. Formålet med bygge- og anlægsrevision er at vurdere, om byggeadministrationerne er tilfredsstillende, og om bygge- og anlægsprojekter samt større renoveringsarbejder gennemføres tilfredsstillende.

Revision og gennemgang af kommunal afregning

57. Kommunal afregning omfatter statens refusion af kommunalt afholdte udgifter til sociale ydelser til kontanthjælp, pensioner m.m.

Revision og gennemgang af kommunal afregning foregår henholdsvis i ministerierne og i kommunerne.

Formålet med revisionen af kommunal afregning i ministerierne er at efterprøve, om ministeriets regnskab på området er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af ministeriets regnskabsaflæggelse, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Det vurderes desuden, om ministeriet påser, at kommunernes regnskab er undergivet betryggende revision, at vilkårene for modtagelsen af statsrefusionen er opfyldt, samt at kommunerne har anvendt midlerne til det formål, de er givet til.

Formålet med gennemgangen i kommunerne er at vurdere, om kommunens regnskab er undergivet betryggende revision, at vilkårene for modtagelsen af statsrefusionen er opfyldt, samt at midlerne er anvendt i overensstemmelse med givne bestemmelser.

Gennemgang af regnskaber for fonde mv.

58. Formålet med gennemgang af regnskaber for fonde mv. er at vurdere, om fondens regnskab er undergivet betryggende revision, og om fondens midler er forvaltet i overensstemmelse med givne bestemmelser. Desuden undersøges det, om ressortministeriet fører det nødvendige tilsyn med fonden.

Afsluttende revision

59. Den afsluttende revision har til formål at få en overbevisning om, at regnskabet ikke indeholder væsentlige, helt åbenlyse fejl og mangler, herunder om virksomheden foretager basale regnskabsmæssige afstemninger og kontroller.

Udvidet gennemgang af årsrapporter

60. Formålet med udvidet gennemgang af årsrapporter er at undersøge kvaliteten af årsrapportens indhold og påse, om oplysningerne i årsrapporten er pålidelige og dokumenterede. Ved gennemgangen vurderes de opstillede mål og afrapporteringen vedrørende mål, aktiviteter og resultater. Gennemgangen har ikke til formål at foretage en generel vurdering af institutionens økonomistyring, herunder om denne sikrer, at kravene til udvikling i produktivitet og effektivitet på sigt bliver opnået.

Bevillingskontrol

61. Formålet med bevillingskontrol er at konstatere, om bevillingerne på de enkelte hovedkonti i bevillingslovene og statsregnskabet er overholdt. Som led i bevillingskontrollen undersøger Rigsrevisionen, om der er væsentlige afvigelser mellem mål og opnåede resultater eller mellem bevillings- og regnskabstal, og om der i givet fald er redegjort tilfredsstillende for disse afvigelser.

Tværgående undersøgelser

62. Rigsrevisionen har foretaget tværgående undersøgelser af følgende 3 emner:

- Statens Lønssystem (SLS)
- Årsrapporter
- Ministeriernes administration af statens refusioner til kommunerne.

Resultaterne af undersøgelserne fremgår af kap. IV.

Større undersøgelser

63. Rigsrevisionen har i beretningsåret 2003 afgivet 14 beretninger om dele af den statslige forvaltning. Beretningerne behandlede emner af økonomisk eller principiel betydning og relaterede sig kun i mindre omfang specifikt til kvaliteten af regnskabsaflæggelsen i statsregnskabet for 2003.

D. Erklæring

64. Rigsrevisionen har revideret det af finansministeren af-lagte statsregnskab for finansåret 2003.

Den udførte revision

65. Rigsrevisionen har tilrettelagt og udført revisionen i overensstemmelse med God Offentlig Revisionskik. Formålet med revisionen har været at opnå en begrundet overbevisning om, at statsregnskabet er rigtigt, og at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Under revisionen har Rigsrevisionen ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko efterprøvet grundlaget og dokumentationen for de i statsregnskabet anførte beløb og øvrige oplysninger. Revisionen er udført ved stikprøvevise undersøgelser.

Konklusion

66. Revisionen af statsregnskabet for 2003 har afdækket en række svagheder ved regnskabsforvaltningen samt fejl i regnskaberne for enkelte virksomheder. Disse svagheder og fejl har haft indflydelse på vurderingen af de enkelte ministerområders regnskabsforvaltning og regnskaber, men har ikke haft en sådan karakter, at de har påvirket Rigsrevisionens samlede vurdering af statsregnskabet for 2003.

67. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at statsregnskabet er rigtigt, og at dispositionerne generelt er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

68. Rigsrevisionen betragter med denne beretning den finansielle revision af statsregnskabet for finansåret 2003 som afsluttet.

Rigsrevisionen, den 25. november 2004

Kirsten Leth-Nissen
fg.

/John Bæk Rasmussen

P. § 22. Kirkeministeriet

271. Kirkeministeriet bestod i 2003 af departementet. Revisionen har endvidere omfattet folkekirkens Fællesfond, hvis regnskab ikke indgår i statsregnskabet.

Kirkeministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2003 fremgår af tabel 45.

Tabel 45. Kirkeministeriets bruttoudgifter og -indtægter i 2003

	Mio. kr.
Lønudgifter.....	27
Øvrige driftsudgifter.....	12
Tilskud.....	830
Bruttoudgifter i alt.....	869
Bruttoindtægter.....	423

272. Revisionen af ministerområdet er udført som planlagt og med en dækningsgrad, som giver Rigsrevisionen et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere regnskabsforvaltningen på ministerområdet. Rigsrevisionen har foretaget bevillingskontrol af samtlige hovedkonti under ministeriet, ligesom der er foretaget afsluttende revision af departementet. Der blev på Kirkeministeriets område derudover gennemført i alt 2 revisioner.

273. Revisionens dækningsgrader fremgår af tabel 46. Dækningsgraderne er opgjort ekskl. bevillingskontrol og afsluttende revision, som omfatter hele ministerområdets regnskab.

Tabel 46. Revisionens dækningsgrader fordelt på udgifter og indtægter

	%
Lønudgifter.....	0
Øvrige driftsudgifter.....	100
Tilskud.....	100
Bruttoindtægter.....	100

274. Formålet med revisionen har været at vurdere, om regnskaberne er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med bevillinger og love m.m. Rigsrevisionen afrapporterede resultaterne af revisionerne til departementet. Revisionerne

gav anledning til enkelte bemærkninger, og departementet har som opfølgning på Rigsrevisionens bemærkninger oplyst, at man vil tage de nødvendige initiativer.

275. I tabel 47 er anført de bedømmelser eller bemærkninger, som de enkelte revisioner gav anledning til.

Tabel 47. Revisionen for 2003 på Kirkeministeriets område fordelt på bedømmelser mv.

	Revisioner i alt	Meget tilfredsstillende	Tilfredsstillende	Ikke helt tilfredsstillende	Ikke tilfredsstillende	Bemærkninger
Bevillingskontrol	1					0
Afsluttende revision	1					0
Revision i årets løb	1		1			
Tilskudsrevision	1		1			
Revisioner i alt	4	0	2	0	0	0

276. Begge områder blev ved revisionen bedømt som tilfredsstillende. Bevillingskontrollen og den afsluttende revision gav ikke anledning til bemærkninger.

En oversigt over bedømmelserne, som de enkelte revisioner gav anledning til, fremgår af bilag 1.

Rigsrevisionen har ved revisionen af folkekirkens Fællesfond vurderet, at Kirkeministeriets forvaltning af Fællesfonden samlet set ikke var helt tilfredsstillende. Fællesfonden indgår ikke som en del af statsregnskabet.

Rigsrevisionen har vurderet, at regnskabsforvaltningen for den del af Kirkeministeriets område, som indgår i statsregnskabet, samlet set har været tilfredsstillende. Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at dispositionerne generelt har været i overensstemmelse med bevillinger og love m.m. Det er samtidig Rigsrevisionens vurdering, at regnskabet på dette område er rigtigt.

Rigsrevisionen har i denne beretning medtaget 2 løssager af væsentlig interesse. Den ene vedrører 2003 og den anden 2004, men har implikationer for tidligere år. Ministeriets håndtering af de 2 sager har vist en betydelig usikkerhed, manglende overblik og forståelse for administrative problemstillinger. Rigsrevisionen anbefaler, at ministeriet som

led i moderniseringen af ministeriets økonomistyring tilrettelægger en mere sikker forvaltning og moderniserer aflønnings- og aftalesystemet.

Rigsrevisionen vil i 2004 foretage en opfølgende revision af ministeriets løn- og personaleforvaltning.

277. Rigsrevisionen har fundet anledning til at omtale følgende sager:

- Gennemgang af folkekirkens Fællesfonds regnskab
- Kirkeministeriets udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse til pressesekretær
- Kirkeministeriets oprykning af 6 præster i 2004.

278. Fællesfondens konsoliderede regnskab er udarbejdet på grundlag af årsregnskaberne for de enkelte stifter.

Revisionen i årets løb ved stifterne viste, at stifternes regnskabsaflæggelse var rigtig, og at dispositionerne samlet set var i overensstemmelse med indgåede kontrakter og aftaler mv. De gennemgåede forretningsgange og interne kontroller var tilfredsstillende og opfyldte generelt de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede dermed til at sikre rigtigheden af det enkelte stifts årsregnskab.

Gennemgangen af Fællesfondens konsoliderede årsregnskab for 2003 viste imidlertid, at regnskabsaflæggelsen ikke var helt tilfredsstillende. Det konsoliderede årsregnskab levede ikke op til kravet om et fuldstændigt, informativt og retvisende regnskab. Regnskabet var således ikke i tilstrækkelig grad egnet til vurdering af opfyldelsen af den planlagte økonomiske udvikling.

Rigsrevisionen konstaterede, at det konsoliderede årsregnskab ikke fulgte klart fastsatte regnskabsstandarder, og at der ikke var redegjort fyldestgørende for anvendt regnskabspraksis. Fællesfondens regnskabspraksis blev ændret i løbet af 2003. Årsregnskabet indeholdt ikke oplysning om, at regnskabstallene for 2002 ikke var tilpasset. Den ændrede regnskabspraksis blev ikke gennemført fuldt ud i alle stifter. Årsregnskabet blev derfor ikke retvisende på dette punkt. Endvidere indeholdt det konsoliderede regnskab ikke samtlige regnskabsoplysninger fra stifternes årsregnskaber. Oplysninger om kirkernes og præsteembedernes

kapitaler (stiftsmidlerne), der bestyres af stiftsøvrigheden, fremgik således ikke af det konsoliderede regnskab. Regnskabsposten "finansielle poster", der primært består af renteprovenuet fra stiftsmidlerne, blev derved ikke tilstrækkeligt underbygget og forklaret.

Herudover burde regnskabspraksis for væsentlige regnskabsposter som "folkekirkens it-projekter" og "værdi af leasede aktiver" have været beskrevet. Rigsrevisionen konstaterede bl.a., at væsentlige leasingaftaler var indgået med variabel rente. Dette indebærer en usikkerhed ved opgørelsen af den fremtidige leasingforpligtelse. Forholdet fremgik ikke af noterne.

Rigsrevisionen har ikke foretaget beregninger af de manglende korrektioner og konsekvenserne heraf for resultatopgørelsen og overskuddet eller balancen.

Det er Rigsrevisionens opfattelse, at det konsoliderede regnskab bør indeholde alle væsentlige informationer fra stifternes årsregnskaber. Det er ligeledes Rigsrevisionens opfattelse, at Kirkeministeriet, af hensyn til en styrkelse af økonomistyringen, bør fastsætte klare regnskabsprincipper for regnskabsaflæggelsen, og at disse bør fremgå af årsregnskabet.

Kirkeministeriet har oplyst, at Fællesfonden fra 2005 entydigt vil følge statens regnskabsregler med visse undtagelser i overensstemmelse med et forslag fra Finansministeriets rapport "Udviklingen af økonomistyringen på Kirkeministeriets område". Kirkeministeriet vil i forbindelse hermed udarbejde principper for det konsoliderede regnskab for Fællesfonden inkl. stiftsmidlerne.

Rigsrevisionen finder det væsentligt, at Kirkeministeriet klarlægger, hvilke regnskabsprincipper der skal anvendes ved aflæggelse af Fællesfondens regnskab, så ministeriet og stifterne kan anvende dem fra starten af 2005 ved den løbende regnskabsforvaltning.

Kirkeministeriets udbetaling af fratrædelsesgodtgørelse til pressesekretær

279. Kirkeministeriet ansatte i november 2002 en pressesekretær på en individuel kontrakt, som var udarbejdet på baggrund af standardvilkår for særlige rådgiveres ansættelsesbetingelser. Den pågældende blev aflønnet som specialkonsulent uden yderligere tillæg, og ansættelsesforholdet

var ud over bestemmelserne i kontrakten reguleret af overenskomsten for akademikere i staten.

I november 2003 opsagde pressesekretæren sin stilling med den begrundelse, at han mente, at en række dagbladsartikler om ham kunne være belastende for kirkeministerens virke som minister. Kirkeministeriet bekræftede i et brev hans fratræden, og at han fortsat i henhold til aftale ville modtage løn i 6 måneder efter sin fratræden.

Det fremgik af pressesekretærens ansættelseskontrakt, at ansættelsen ville ophøre ved ministerens afgang med 6 måneders varsel, og at han ville blive fritstillet i denne 6 måneders periode. Dette svarer til standardvilkårene for særlige rådgivere, jf. betænkning 1354 om forholdet mellem minister og embedsmænd. Derudover gjaldt der bestemmelser om opsigelse fra den ansattes side med det normale varsel på én måned, men kontrakten indeholdt ingen regler om ydelse af fratrædelsesgodtgørelse, når den ansatte selv opsagde stillingen. Efterfølgende er betænkning 1443 om embedsmænds rådgivning og bistand udkommet. Denne betænkning indeholder heller intet om fratrædelse efter eget ønske. Derimod foreslås det som noget nyt, at særlige rådgivere afskediges ved udskrivelse af folketingsvalg, og at der ydes 6 måneders løn.

Rigsrevisionen har undersøgt, om Kirkeministeriet havde hjemmel til at yde 6 måneders løn til medarbejderen, som selv havde opsagt sin stilling. Rigsrevisionen har i den forbindelse gennemgået dels sagsmateriale i Kirkeministeriet, dels de besvarelser som finansministeren og kirkeministeren har givet på spørgsmål stillet af Folketinget og Finansudvalget.

Kirkeministeren har i svarene til Folketinget ikke henvist til særlig hjemmel, men oplyst, at hun fandt det rimeligt og anstændigt at yde fratrædelsesgodtgørelse i det konkrete tilfælde.

Finansministeren har bl.a. svaret, at standardvilkårene for særlige rådgivere og overenskomsterne ikke indeholder regler om ydelse af fratrædelsesgodtgørelse til ansatte, der selv siger deres stilling op, og at Kirkeministeriet efter hans opfattelse burde have valgt en anden teknisk løsning. Finansministeren har endvidere oplyst til Finansudvalget, at det forekommer, at en medarbejder, der har opsagt sin stilling, fritstilles i perioden, indtil den pågældende skal fratryde, eller at der efter en konkret vurdering ydes engangs-

vederlag, hvilket er inden for rammerne af de aftaler og overenskomster, der er indgået på området. Disse situationer kan dog ikke betragtes som sædvanlige.

Finansministeren oplyste endvidere, at engangsvederlag ydes efter de fastsatte løn- og ansættelsesvilkår for ansatte i staten af de enkelte ansættelsesmyndigheder. Finansministeriet var derfor ikke bekendt med, om og i givet fald hvor mange personer der selv har opsagt deres stilling, og som har fået engangsvederlag af den nævnte størrelse inden for de seneste 5 år.

Det fremgik af ansættelsesbrevet, under hvilken betingelse medarbejderen havde krav på fratrædelsesgodtgørelse, nemlig ved ministerens fratræden. Dette var ikke tilfældet her. Heller ikke overenskomster og andre aftaler på området indeholdt mulighed for at udbetale fratrædelsesgodtgørelse ved medarbejderens egen opsigelse. Kirkeministeriet har oplyst, at spørgsmålet om fratrædelsesvilkår for den pågældende ikke blev forelagt Finansministeriet. Den pågældende havde efter Rigsrevisionens vurdering ikke krav på fratrædelsesgodtgørelse, og der var heller ikke hjemmel til at indgå en aftale om fratrædelsesgodtgørelse på 6 måneders løn til medarbejderen. Det er endvidere Rigsrevisionens opfattelse, at det ikke er sædvane at udbetale kompensation i tilfælde af ansøgt afsked.

Ifølge finansministeren kunne Kirkeministeriet i stedet for aftalen om 6 måneders løn have ydet et engangsvederlag. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at engangsvederlag ifølge overenskomsten alene kan ydes som honorering af særlig indsats som resultatløn eller som honorering af merarbejde, og at det kræver en konkret begrundelse.

I den konkrete sag har Kirkeministeriet efter Rigsrevisionens vurdering ikke haft den fornødne hjemmel til at indgå en aftale om fratrædelsesgodtgørelse på 6 måneders løn til medarbejderen. Det er ligeledes Rigsrevisionens vurdering, at hvis Kirkeministeriet på grund af sagens særlige omstændigheder ønskede at yde en godtgørelse, burde ministeriet have forelagt spørgsmålet for Finansministeriet, inden ministeriet indgik en aftale.

Kirkeministeren har tilsluttet sig Rigsrevisionens vurdering og beklaget, at spørgsmålet om udbetaling af godtgørelse ikke blev forelagt Finansministeriet, inden aftalen blev indgået.

Kirkeministeriets oprykning af 6 præster i 2004

280. Kirkeministeriet blev i marts 2004 opmærksom på, at 6 sognepræster ikke var blevet oprykket til lønramme 34, selv om de opfyldte de gældende betingelser herfor. For at rette op på dette forhold, som ministeriet betragtede som en tidligere begået fejl, besluttede ministeriet herefter at iværksætte oprykningerne, uagtet ministeriet af økonomiske årsager i sommeren 2003 havde indført et udgifts- og ansættelsesstop, som gjaldt året ud. Ansættelsesstoppet, som også omfattede genanvendelse af lønramme 34 klassificeringer, blev videreført i februar 2004. Kirkeministerens ægtefælle var blandt de 6 præster, og der er derfor blevet rejst tvivl om kirkeministerens deltagelse i beslutningen om oprykning og om Kirkeministeriets myndighedshabilitet. Sagen har givet anledning til spørgsmål til kirkeministeren fra bl.a. Finansudvalget.

Spørgsmålet om habilitet er blevet undersøgt af Folketingets Ombudsmand og vil derfor ikke blive yderligere behandlet af Rigsrevisionen. Folketingets Ombudsmand og Rigsrevisionen har løbende haft kontakt om sagen. Det fremgår af ombudsmandens redegørelse af 1. november 2004, at det er hans opfattelse, at Kirkeministeriet som myndighed var inhabil i spørgsmålet om oprykning af sognepræst Peter Fergo til lønramme 34, og at ministeriet derfor burde have foranlediget, at sagen i det hele blev overført til afgørelse i et andet ministerium. At dette ikke skete var efter ombudsmandens opfattelse en fejl, og han anser af denne grund Kirkeministeriets behandling af sagen for beklagelig. Ombudsmanden har lagt til grund, at kirkeministeren ikke har deltaget personligt i sagsbehandlingen eller haft direkte indflydelse på sagen. Derfor er det udelukkende Kirkeministeriet som myndighed – og ikke ministeren personligt – der har overtrådt reglerne om inhabilitet. Ombudsmanden har af disse grunde ikke bedt Kirkeministeriet tage sagen op og behandle den på ny.

Rigsrevisionen er i det hele enig i ombudsmandens afgørelse, hvorefter Kirkeministeriet burde have ladet et andet ministerium træffe afgørelse i sagen. Det ville efter Rigsrevisionens opfattelse have været naturligt at overgive sagen til Finansministeriet. Undersøgelsen har vist, at uanset at ministeriet valgte selv at behandle sagen, opstod der en række problemer, som ministeriet efter Rigsrevisionens

vurdering burde have inddraget Finansministeriet i løsnin-
gen af.

Rigsrevisionen har undersøgt Kirkeministeriets praksis vedrørende personlige genanvendelige klassificeringer, herunder oprykninger til lønramme 34 af præster i 2004, hjemlen hertil, bevillingsmæssige forhold og Kirkeministeriets administration af personlige omklassificeringer.

Præsters aflønningsforhold

281. Præsters lønninger finansieres af Fællesfonden. 40 % af fondens udgifter hertil bliver dækket af staten via et årligt tilskud fra finanslovens konto 22.21.03. Provster og præster; udgifterne til pensionsbidrag bliver dækket fuldt ud af finanslovbevillingen. Præsterne starter lønmæssigt i lønramme 16 og slutter ved et normalt lønforløb efter 17 år i lønramme 31. En afvigelse fra dette forløb kan ske ved, at præsten undervejs bliver ansat i en stilling, der er klassificeret i en højere lønramme end begyndelseslønrammen. Visse stillinger er således – bl.a. afhængig af sognets størrelse og stillingens belastning – klassificeret i lønramme 34. Endelig kan der ske personlig omklassificering af præster til lønramme 34.

Efter de gældende regler for løn- og personaleforvaltning i staten kan ministerier og styrelser oprette stillinger under chefniveau, fx stillinger i lønramme 34, forudsat at lønbevillingen kan overholdes. På Kirkeministeriets område er der fortsat en normeringsmæssig begrænsning, der stammer fra lønnings- og klassificeringsloven, idet der ikke er indgået aftaler på området til afløsning af alle de gamle bestemmelser.

Kirkeministeriets hidtidige administrationsgrundlag for præstestillingerne i lønramme 34 har været lønnings- og klassificeringslovens § 30, stk. 3. Kirkeministeriet har endvidere indgået en aftale med Præsteforeningen om, at foreningen indstiller præster til personlig omklassificering. Kirkeministeriet har oplyst, at denne aftale bl.a. var indgået af praktiske årsager, idet ministeriet ikke havde direkte og ubesværet adgang til de oplysninger om lønramme mv., der var nødvendige for at administrere omklassificeringerne. Kirkeministeriet har vedrørende aftalen henvist til et brev fra ministeriet af 25. september 1991 til biskopperne.

Kirkeministeriet råder over 203 stillinger til personlige omklassificeringer, og disse stillinger er genanvendelige.

124 af dem stammer fra tjenestemandereformen i 1969, og de resterende 79 klassificeringer er omklassificeringer fra 1987 og 1988 og har hjemmel i lønnings- og klassificeringslovens § 30, stk. 3.

Kirkeministeriet har oplyst, at ministeriets praksis for oprykning af præster til lønramme 34 har været følgende: Når en præst er nået på sluttrin, kan en oprykning fra lønramme 31 til lønramme 34 finde sted ved en personlig omklassificering. Det forudsætter, at der er en ledig stilling, at præsten i mindst 2 år har været på sluttrin i lønramme 31, og at hans tjenstlige forhold i enhver henseende har været tilfredsstillende. Som oftest er præster omkring 60 år, når de indstilles til personlig omklassificering, men denne aldersgrænse er ikke nogen betingelse. Stort set alle præster omklassificeres, men de har ikke krav på dette.

Det fremgår af et brev af 13. april 1999 fra ministeriet til biskopperne, at de aftalte kriterier for oprykning af en præst til lønramme 34 tilsigter, at præster, der har udført en lang og tro tjeneste i folkekirken, får en lønmæssig anerkendelse.

Omklassificering har også pensionsmæssig virkning. For præster, der er fyldt 60 år på tidspunktet for oprykningen, får oprykningen dog først pensionsmæssig virkning efter 2 år.

Rigsrevisionen har ved interview og gennemgang af materiale i Kirkeministeriet konstateret, at Kirkeministeriet følger den praksis, der er beskrevet.

Oprykning af præster i 2004

282. De 6 præster, der blev oprykket til lønramme 34 af Kirkeministeriet, havde været på sluttrin i mindst 2 år og var alle fyldt 60 år. Præsteforeningen havde kun indstillet én af de 6 præster; de 5 øvrige var ikke medlem af foreningen. Præsteforeningens begrundelse for ikke at have indstillet de 5 præster var, at foreningen ikke havde adgang til oplysninger om ikke-medlemmer. På baggrund af en tidligere klage til ombudsmanden fra en præst, der ikke var blevet indstillet tilbage i 1993, var det ellers efter Kirkeministeriets oplysninger aftalt med Præsteforeningen, at foreningen skulle indstille såvel medlemmer som ikke-medlemmer til oprykning.

Da Kirkeministeriet opfattede det som en fejl, at de 5 præster ikke var blevet indstillet til oprykning, besluttede ministeriet administrativt at gennemføre oprykningen af de

5 præster til lønramme 34 med tilbagevirkende kraft fra den 1. i den måned, hvor de fyldte 60 år. Beslutningen omfattede også den præst, der var blevet indstillet af Præsteforeningen, men ikke oprykket. Ministeriet ønskede med denne beslutning at sikre en lige behandling af medlemmer i forhold til ikke-medlemmer af Præsteforeningen. Ministeriet har ikke i tidligere sager om oprykning anvendt dette alderskriterium. Det blev af praktiske grunde indført i denne sag, fordi præster som nævnt oftest er nær ved de 60 år, når de oprykkes. Én af de 6 præster blev oprykket med virkning fra 1. marts 1995, en anden blev oprykket med virkning fra 1. juni 1996, men meddelte senere, at han kun ønskede at blive godtgjort for 5 år. En tredje har tilkendegivet, at han ikke ønskede oprykning med tilbagevirkende kraft. For en fjerde havde oprykningen kun pensionsmæssig virkning og stort set ingen lønmæssig betydning. Hun blev derfor først oprykket med virkning fra 1. januar 2003, selv om hun fyldte 60 år i 1998. De øvrige 2 præster blev oprykket på baggrund af den administrativt fastsatte regel om, at dette skete med tilbagevirkende kraft fra den 1. i den måned, hvor præsterne fyldte 60 år.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at det var berettiget, at Kirkeministeriet besluttede at yde de pågældende præster kompensation, da der var tale om en åbenbar fejl, idet de pågældende præster ikke var blevet stillet lige i forhold til medlemmer af Præsteforeningen.

Under hensyn til ligebehandlingsprincippet finder Rigsrevisionen dog, at Kirkeministeriet burde have behandlet sagerne individuelt. Således burde ministeriet have vurderet, hvornår hver enkelt præst mest sandsynligt ville være blevet oprykket, hvis vedkommende var blevet indstillet som forudsat. På denne baggrund ville oprykningstidspunktet for den enkelte præst kunne fastsættes individuelt.

Kirkeministeriet har i forbindelse med høringen oplyst, at ministeriet i stedet for en meget individuel behandling af de 6 fejlrettelsessager, der ville indebære en række særlige overvejelser, bl.a. om forældelse, valgte en praktisk løsning, der gjorde sådanne særlige overvejelser irrelevante. Ministeriet lagde endvidere megen vægt på, at den samme løsning (oprykning fra den 1. i den måned, hvor den pågældende præst fyldte 60 år) blev valgt i en tilsvarende sag fra 1993, der hverken gav Folketingets Ombudsmand anledning til kritik eller til en henstilling om, at ministeriet

skulle fastsætte oprykningstidspunktet på baggrund af en vurdering af, hvornår den pågældende præst mest sandsynligt ville være blevet oprykket, hvis vedkommende var blevet indstillet i overensstemmelse med normal procedure.

Med hensyn til sagen fra 1993 skal Rigsrevisionen henvises til ombudsmandens redegørelse, hvoraf det fremgår, at han ikke har taget stilling til spørgsmålet, men alene oplyst, at da klageren var blevet oprykket til lønramme 34, anså han klagen for bortfaldet.

Rigsrevisionen finder fortsat, at Kirkeministeriet burde have behandlet sagerne individuelt, så der ikke var tvivl om, at ligebehandlingsprincippet var overholdt. Det er efter Rigsrevisionens opfattelse ikke tilstrækkelig begrundelse for at vælge en generel regel, at man derved undgår en række særlige overvejelser bl.a. om forældelse. Endvidere var der tale om ganske få sager.

I et internt notat af 30. april 2004 fra Kirkeministeriet kan Rigsrevisionen konstatere, at der indgik overvejelser om, hvorvidt der var tale om retskrav, og om Kirkeministeriet kunne påberåbe sig forældelse.

Rigsrevisionen er enig med ombudsmanden, der i sin redegørelse anfører, at Kirkeministeriet, i forbindelse med ministeriets generelle beslutning om at lade oprykningerne ske med virkning fra det 60. år, undlod at tage udtømmende stilling til, i hvilket omfang ministeriet var retligt forpligtet hertil over for de pågældende. Ombudsmanden anførte endvidere, at ministeriet ikke i fuldt omfang synes at have taget konsekvenserne af det, der er anført i notatet om forældelse, idet oprykningerne i 2 tilfælde som udgangspunkt fik virkning mere end 5 år tilbage.

Efter Rigsrevisionens vurdering er spørgsmålet om forældelse især relevant i forbindelse med en domstolsafgørelse. I denne sag er præsterne blevet oprykket med baggrund i en forvaltningsretlig lighedsgrundsætning. Efter Rigsrevisionens opfattelse burde ministeriet forud for oprykningerne have taget klar stilling til, om der var tale om et retskrav, og om ministeriet ville gøre forældelse gældende. Hvis ministeriet var i tvivl om praksis på området, burde det efter Rigsrevisionens opfattelse have rådført sig med Finansministeriet.

En af præsterne, som var blevet oprykket med tilbagevirkende kraft for 8 år, meddelte som nævnt efterfølgende, at han kun ønskede at blive godtgjort for 5 år, således at

loven om forældelsesfrist var overholdt. Rigsrevisionen finder, at Kirkeministeriet i den anledning burde have oplyst den pågældende om, at ministeriet ikke ville påberåbe sig forældelse, idet ministeriet havde valgt en praktisk løsning med efterregulering fra det fyldte 60. år.

Det lov- og aftalemæssige grundlag for oprykningerne

283. Da der under Rigsrevisionens undersøgelse viste sig usikkerhed om, hvorvidt oprykningerne med tilbagevirkende kraft medførte, at rammen på de 203 stillinger blev overskredet i tidligere år, har Rigsrevisionen bedt Finansministeriet om en udtalelse.

Finansministeriet (Personalestyrelsen) udtalte, at efter tjenstemandslovens § 45, stk. 1, fastsættes løn og andre ansættelsesvilkår for tjenstemænd ved aftale mellem finansministeren og den pågældende centralorganisation. Det er endvidere i § 45, stk. 2, fastsat, at aftale, der alene angår ansættelsesvilkår under et enkelt ministerium, efter en nærmere bestemmelse af finansministeren kan indgås af vedkommende minister. Personalestyrelsen kan i medfør af de nævnte bestemmelser indgå aftale om (bemyndige Kirkeministeriet til at indgå aftale om) lønvilkår for sognepræster, herunder fx en permanent eller midlertidig forøgelse af rammen for genanvendelige lønramme 34-oprykninger.

Finansministeriet har videre oplyst, at ministeriet opfatter situationen således, at Kirkeministeriet har foretaget oprykningerne og givet dem tilbagevirkende kraft ud fra en følelse af retlig forpligtelse, hvilket også gælder skæringstidspunktet for den tilbagevirkende kraft. Videre har Finansministeriet oplyst, at hvis man lægger til grund, at oprykningerne er udtryk for opretning af en begået fejl, ville Finansministeriet have været indstillet på at tilvejebringe det fornødne aftalegrundlag, og de pågældende ville også i relation til den pensionsmæssige virkning af oprykningen blive stillet som om, oprykningen var sket på det valgte skæringstidspunkt.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at der var bevillingsmæssig hjemmel til at afholde udgiften til godtgørelse af præsterne.

Rigsrevisionen finder det efterfølgende godtgjort, at Kirkeministeriet rådede over ledige lønramme 34-klassificeringer i den relevante periode, så uanset at oprykningerne er sket med tilbagevirkende kraft, har Kirkeministeriet ik-

ke overskredet den stillingsmæssige ramme, som ministeriet har administreret ud fra.

Som nævnt ville Finansministeriet i givet fald have været indstillet på at tilvejebringe det fornødne aftalegrundlag.

Det er på den baggrund Rigsrevisionens opfattelse, at der har været stillingsmæssig hjemmel til oprykning med tilbagevirkende kraft.

Rigsrevisionen finder derfor, at der i det hele har været den fornødne hjemmel til oprykning af de 6 præster til lønramme 34 med tilbagevirkende kraft.

Efter Rigsrevisionens opfattelse burde Kirkeministeriet i denne sag have rådført sig med Finansministeriet, inden oprykningerne blev iværksat, idet ministeriet efter Rigsrevisionens vurdering ikke var klar over, om dispositionen krævede tilvejebringelse af supplerende aftaler.

Inden for staten har man forladt styring via stillingsmæssige normeringer af stillinger under chefniveau. Rigsrevisionen finder, at der er et behov for en modernisering af de aftaler, der ligger til grund for aflønningen af præster, og at ministeriet bør tage initiativ til at påbegynde dette arbejde.

Administration af indstillinger

284. Det er Rigsrevisionens opfattelse, at Kirkeministeriet burde have tilvejebragt et grundlag for at administrere personlige omklassificeringer. Ansvar for, at administrationen foregår korrekt, påhviler kun ministeriet. Rigsrevisionen har konstateret, at Kirkeministeriet har haft vanskeligheder med at opgøre antallet af anvendte lønramme 34-klassificeringer, hvilket har gjort ministeriets styring på dette område meget usikker. Ministeriet har anført, at man har overladt administrationen af oprykningerne til Præsteforeningen, og at det er ministeriets opfattelse, at det er en fejl fra foreningens side, at de 5 ikke-medlemmer ikke blev indstillet. Rigsrevisionen skal gøre opmærksom på, at ministeriet ikke kan fraskrive sig ansvaret for sin forvaltning ved at overlade en del af denne til en privat forening. Det burde endvidere have været klart for ministeriet, at Præsteforeningen ikke har det fornødne grundlag for at indstille ikke-medlemmer. Ministeriets mangelfulde administration på dette område er særlig betænkelig under hensyn til, at der i 1993 var en konkret sag, hvor et ikke-medlem på tilsvarende vis ikke var blevet indstillet til oprykning.

Kirkeministeriet har oplyst, at der arbejdes på at ændre procedurene.

Sammenfatning

285. Rigsrevisionens undersøgelse har vist:

- At Rigsrevisionen i det hele er enig i ombudsmandens afgørelse, hvorefter Kirkeministeriet burde have ladet et andet ministerium træffe afgørelse i sagen. Det ville efter Rigsrevisionens opfattelse have været naturligt at overgive sagen til Finansministeriet.
- At uanset at ministeriet valgte selv at behandle sagen, opstod en række problemer, som ministeriet efter Rigsrevisionens vurdering burde have inddraget Finansministeriet i løsningen af. Det gælder aftalegrundlaget, den pensionsmæssige virkning af oprykningerne og spørgsmålet om forældelse.
- At Kirkeministeriet på tidspunktet for oprykningen ikke havde det fulde overblik over antallet af ledige lønramme 34-stillinger.
- At Kirkeministeriet ikke havde det fornødne grundlag for at administrere oprykningerne.
- At det er Kirkeministeriets ansvar at sikre et korrekt grundlag for indstillingerne.
- At Kirkeministeriet burde have behandlet de 6 oprykningssager individuelt.
- At Kirkeministeriet burde have taget klar stilling til spørgsmålet om forældelse og oplyst præsterne om, at ministeriet ikke ville gøre krav om forældelse gældende.
- At ministeriet som led i moderniseringen af ministeriets økonomistyring bør tilrettelægge en mere sikker forvaltning og modernisere aflønnings- og aftalesystemet for præster.
- At det var berettiget, at Kirkeministeriet ydede compensation til præsterne.
- At der i det hele har været den fornødne hjemmel til oprykning af de 6 præster til lønramme 34 med tilbagevirkende kraft.

286. Rigsrevisionen finder, at Kirkeministeriets håndtering af de 2 sager, fratrædelsesgodtgørelse til en pressesekretær og oprykning af sognepræster, har vist en betydelig usikkerhed, manglende overblik og forståelse for administrative problemstillinger. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Kirkeministeriet i begge sager burde have rådført sig med Finansministeriet. Ministeriet bør efter Rigsrevisionens opfattelse som led i moderniseringen af ministeriets økonomistyring tilrettelægge en mere sikker forvaltning og modernisere aflønnings- og aftalesystemet.

Bilag 1

Oversigt over bedømmelser, som de enkelte revisioner har givet anledning til for hver virksomhed

Læsevejledning:	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision og gennemgang af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision
Læsevejledning:											
I = Ingen bemærkninger											
B = Bemærkninger											
MT = Meget tilfredsstillende											
T = Tilfredsstillende											
IHT = Ikke helt tilfredsstillende											
IT = Ikke tilfredsstillende											
Statsministeriet:											
Statsministeriets departement	I	I	MT	MT	T	T					
Rigsombudet i Grønland	I	I									
Rigsombudet på Færøerne	I	I	MT								
Udenrigsministeriet:											
Udenrigstjenesten	B	B	T		IHT	T	T				
Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder	I	B	IT	IHT			IHT				
Finansministeriet:											
Finansministeriets departement	I	I	T			T					MT
Økonomistyrelsen	I	I	T								
Finansstyrelsen	I			T							T
Personalestyrelsen, herunder Statens Center for Kompetence- og Kvalitetsudvikling	B	B			T		T				
Slots- og Ejendomsstyrelsen	I	I	T	MT				T			
Økonomi- og Erhvervsministeriet:											
Økonomi- og Erhvervsministeriets departement	I	I	T	IHT		T					
Konkurrencestyrelsen	I	B									
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	I	I		T	T						
Patent- og Varemærkestyrelsen	I	I									
Forbrugerstyrelsen	I	I		T							
Finanstilsynet	I	I									
Erhvervs- og Byggestyrelsen	I	B	T						T		
By og Byg	I	I		MT							
Danmarks Statistik	I	B					T				
Energistyrelsen	I	B	T			T	T				
Søfartsstyrelsen	I	B	T			T					

Læsevejledning:															
I = Ingen bemærkninger															
B = Bemærkninger															
MT = Meget tilfredsstillende															
T = Tilfredsstillende															
IHT = Ikke helt tilfredsstillende															
IT = Ikke tilfredsstillende															
	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision og gennemgang af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision				
Skatteministeriet:															
Skatteministeriets departement	I	I	T	MT											
Landsskatteretten	I	I	T	T											
ToldSkat	I		T	T											T
Justitsministeriet:															
Justitsministeriets departement	I	I	MT		MT										
Civildirektoratet	I	I		T											
Sekretariatet for Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser	I	I													
Retslægerådet	I	I	MT												
Sekretariatet for Retsinformation	I	I					T								
Datailsynet	I	I													
Rigspolitichefen	I			T			T								T
Direktoratet for Kriminalforsorgen	I	B	T			MT									
Domstolsstyrelsen	I	I	MT				T								
Forsvarsministeriet:															
Forsvarsministeriets departement	I	I	T	MT											
Forsvarsministeriets regnskabssekretariat	I	I													
Forsvarets Interne Revision	I	I	T												
Forsvarskommandoen	I			T											T
Hjemmevæmet	I														T
Forsvarets Bygningstjeneste	I														T
Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste	I	I	T												
Farvandsvæsenet	I		T				T								T
Forsvarsministeriets særstatusområder	I	I	T		IHT										
Socialministeriet:															
Socialministeriets departement	B	I	T	MT	T	T			T	T					
John F. Kennedy Institutet og Statens Øjenklinik	I	I	T												
Ankestyrelsen	I	B	IT				T								
Den Sociale Sikringsstyrelse	I	I				T									
Socialforskningsinstitutet	B	I					T								
Bømerådet	I	I		MT											
Psykolognævnet	I	I		MT											
Institut for Pensions- og Ældrepolitik	I	I		MT											
Socialministeriets selvejende institutioner	I	I													T

Læsevejledning:	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Tilskudsrevision	IT-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision og gennemgang af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision
I = Ingen bemærkninger											
B = Bemærkninger											
MT = Meget tilfredsstillende											
T = Tilfredsstillende											
IHT = Ikke helt tilfredsstillende											
IT = Ikke tilfredsstillende											
Indenrigs- og Sundhedsministeriet:											
Indenrigs- og Sundhedsministeriets departement	I	I	T		T	T	T				
Militærmægteradministrationen	I	I									
Sundhedsstyrelsen	B	B				T					
Lægemiddelstyrelsen	I	I		MT		T					
Sundhedsvæsenets Patientklagenævn	I	I		T							
Patientskadeankenævnet	I	I	T								
Det Ethiske Råd	I	I									
Statsamtene	I	I	T			MT					
Statens Institut for Folkesundhed	I	I	IHT				T				
Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling	I	I	T								
Statens Serum Institut	I	I	T			T					
Beredskabsstyrelsen	I	I	T	T		T					
Beskæftigelsesministeriet:											
Beskæftigelsesministeriets departement	I	I	T			IHT				T	
Arbejdstilsynet	I	I				IHT					
Arbejdsmiljøinstituttet	I	I	T								
Arbejdsmiljørådets Service Center	I	I									
Arbejdsskadestyrelsen	I	I	T			T	T				
Arbejdsdirektoratet	B	I		T	T		T				
Arbejdsmarkedsstyrelsen	I	I		T	IHT				T		T
Integrationsministeriet:											
Integrationsministeriets departement	I	I	T	T	T	T			T		
Udlændingestyrelsen	I	B	T	T		T					
Flygtningenævnet	I	I	MT								
Dansk Røde Kors, Asylafdelingen							T				T
Videnskabsministeriet:											
Videnskabsministeriets departement	I	I	T								
Forskningsstyrelsen	I	I			T	T					
IT- og Telestyrelsen	I	I	T				IHT				
Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger	I	I					IHT	T			
Studenterrådgivningen	I	I									

Løsevejledning:																			
I = Ingen bemærkninger																			
B = Bemærkninger																			
MT = Meget tilfredsstillende																			
T = Tilfredsstillende																			
IHT = Ikke helt tilfredsstillende																			
IT = Ikke tilfredsstillende																			
	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision og gennemgang af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision								
Københavns Universitet	I	I	T			IHT													
Aarhus Universitet	I	I				IHT													
Syddansk Universitet	I	I		T															
Roskilde Universitetscenter	I	I		T															
Aalborg Universitet	I	I																	
Handelshøjskolen i København	I	I	T				T												
Handelshøjskolen i Århus	I	I				IHT													
Danmarks Farmaceutiske Universitet	I	I	T			IHT													
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole	I	I				IT													
IT-Universitetet	I	I	T	T			T												
IT-Vest	I	I																	
Danmarks Tekniske Universitet																			T
Danmarks Pædagogiske Universitet		B		T															
Rektorkollegiets Sekretariat	I	I																	
Forskningscenter Risø	I	I	T																
Dansk Dekommissionering	I	I	T	T															
Dansk Rumforskningsinstitut	I	I																	
Dansk Polarcenter	I	I																	
Center for Sprogteknologi	I	I		T															
Analyseinstitut for Forskning	I	I																	
Det Administrative Bibliotek	I	I		T															
Undervisningsministeriet:																			
Undervisningsministeriets departement	B	B	IHT		T	T					T								
Sustyrelsen	I	I			T	T	T												
Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E)	I	I																	
Statens Pædagogiske Forsøgscenter	I	I																	
Sorø Akademis Skole	I	I																	
Danmarks Journalisthøjskole	I	I					T												
Danmarks Evalueringsinstitut	I	B		T															
UNI-C Danmarks IT-center for Uddannelse og Forskning	I	B	T	T		T													
Center for Information og Rådgivning om Internationale Uddannelses- og Samarbejdsinitiativer (CIRIUS)	I	I		IHT		T													

Læsevejledning:	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Uøvedt gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision og gennemgang af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision
I = Ingen bemærkninger											
B = Bemærkninger											
MT = Meget tilfredsstillende											
T = Tilfredsstillende											
IHT = Ikke helt tilfredsstillende											
IT = Ikke tilfredsstillende											
Dansk Center for Undervisningsmiljø	I	B	IHT								
Folkeuniversitetsnævnet		I									
Nævnet vedrørende EU-oplysning		B	IHT								
Tipsungdomsnævnet		I									
Centre for Videregående Uddannelser mv.											T
Kulturministeriet:											
Kulturministeriets departement	I	I	T			T		T			
Internationalt Kultursekretariat	I	I									
Medie- og Tilskudssekretariatet	I	I									
Statens Kunstfond	I	I									
Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster	I	I									
Charlottenborg Udstillingsbygning	I	I									
Statens Værksteder for Kunst og Håndværk	I	I	T								
Kunststyrelsen	B	I		T	T		IHT				
Informationscenter for dansk kunsthåndværk	I	I	IT								
Det Kongelige Teater og Kapel	I	I									
Det Danske Filminstitut	I	B		T	T		T				
Medierådet for Børn og Unge	I	I	T								
Biblioteksstyrelsen m.v.	B	I	IHT		T	IHT	T				
Det Kongelige Bibliotek	I	I					T				
Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek	I	I		T							
Statsbiblioteket og statens avissamling i Århus	I	I				T					
Danmarks Blindebibliotek	I	I									
Det Kgl. Danske Kunstakademis Bibliotek	I	I									
Statens Arkiver	I	I	T								
Dansk Folkemindesamling	I	I									
Dansk Sprognævn	I	I									
Kulturarvsstyrelsen	I	I	T	T			T				
Nationalmuseet	I	I		MT		T					
Tøjhusmuseet	I	I									
Dansk Landbrugsmuseum	I	I									
Jagt- og Skovbrugsmuseet	I	I									

Læsevejledning:																		
I = Ingen bemærkninger																		
B = Bemærkninger																		
MT = Meget tilfredsstillende																		
T = Tilfredsstillende																		
IHT = Ikke helt tilfredsstillende																		
IT = Ikke tilfredsstillende																		
	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision og gennemgang af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision							
Statens Museum for Kunst	I	I																
Den Hirschsprungske Samling	I	I	T															
Ordrupgaardssamlingen	I	I																
Arkitektskolen i Aarhus	I	I																
Kunstakademiets Arkitektskole	I	I	T			T												
Kunstakademiets Billedkunstskoler	I	I	T															
Kunstakademiets Konservatorskole	I	I																
Danmarks Designskole	I	I					T											
Glas- og Keramikskolen på Bornholm	I	I																
Det Kgl. Danske Musikkonservatorium	I	I		T			T											
Det Jyske Musikkonservatorium	I	I					T											
Vestjysk Musikkonservatorium	I	I					T											
Det Fynske Musikkonservatorium	I	I					T											
Nordjysk Musikkonservatorium	I	I					T											
Rytmask Musikkonservatorium	I	I																
Statens Teaterskole	I	I																
Den Danske Filmskole	I	I																
Danmarks Biblioteksskole	I	I	T															
Kirkeministeriet:																		
Kirkeministeriets departement	I	I	T		T													
Miljøministeriet:																		
Miljøministeriets departement	I	I	T	T		T												
Nævn og Råd	I	I	T				T											
Miljøstyrelsen	I	I					T											
Danmarks Miljøundersøgelser	I	I				T												
Forskningscentret for Skov & Landskab	I	I																
Skov- og Naturstyrelsen	I	I	T		MT													
Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse	I	I																
Kort- og Matrikelstyrelsen	I	I	T															

Læsevejledning:	Bevillingskontrol	Afsluttende revision	Revision i årets løb	Lønrevision	Tilskudsrevision	It-revision	Udvidet gennemgang af årsrapporter	Bygge- og anlægsrevision	Revision og gennemgang af kommunal afregning	Gennemgang af regnskaber for fonde mv.	Revision af regnskaber med intern revision
I = Ingen bemærkninger											
B = Bemærkninger											
MT = Meget tilfredsstillende											
T = Tilfredsstillende											
IHT = Ikke helt tilfredsstillende											
IT = Ikke tilfredsstillende											
Fødevareministeriet:											
Fødevareministeriets departement	I	I	MT			MT					
Direktoratet for FødevareErhverv	I										T
Plantedirektoratet	I	I	T		MT						
Fødevaredirektoratet	I	I	T				T				
Danmarks Veterinærinstitut	I	I									
Danmarks JordbrugsForskning	I	I	T	T		T					
Fødevareøkonomisk Institut	I	I	T								
Statens Skadedyrlaboratorium	I	I									
Fiskeridirektoratet	I	I				T	T				
Danmarks Fiskeriundersøgelser	I	I		T		IHT					
Trafikministeriet:											
Trafikministeriets departement	I	I	T		T	IHT					
Danmarks TransportForskning	I	I			T						
Jembanetilsynet	I	I	T	T							
Havarikommissionen for Civil Luftfart	I	I	T								
Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne	I	I	T				T				
Auditøren under Trafikministeriet	I	I	T								
Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland	I	I	T								
Vejdirektoratet	I	I	T	IHT		T	T				
Færdselsstyrelsen	I	I			T						
Statens Bilinspektion	I	I									
Statens Luftfartsvæsen	I	I	T	MT		T					
Danmarks Meteorologiske Institut	I	B		MT		T					
Flyvesikringstjenesten	I	B	T			MT	T				
Kystdirektoratet	I	I	T			T					
BornholmsTrafikken	I	B	T	IHT							
Trafikstyrelsen for jernbane og færger	I	I									
Banedanmark	I						IHT				T